

**BOSHLANG'ICH MAKTABDA INTEGRATSIYALASHGAN
TA'LIMDAN FOYDALANISH**

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talbasi

Abdumurotova Sarvinoz Hamza qizi

E-mail: abdumurotovasarvinoz07@gmail.com

Boshlang'ich ta'lim nazariyasi kafedrası

Assistent o'qituvchisi

Umarova Dilafruz Anvarovna

E.mail: umarovadilaftuz@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarini integratsiyalashgan ta'limdagi bilim samaradorligini oshirishga yordam beradi. Bola shaxsini har tomonlama madaniy rivojlantirish. insoniyat yaratgan barcha madaniy boyliklarni bilishga asoslanadi. Integratsiyalashgan darslarning samaradorligini oshirish uchun qanday usullardan foydalanish, o'zaro bog'lashda har xil metod, interfaol o'yinlarni qo'llash borasida gap ketgan. Qolaversa, fanlarni bog'lash orqali o'quvchilarni kreativ fikrlashga, tafakkurini kengaytirishga yordam berishi haqida yoritilgan.

Kalit so'zlar: integratsiya, dastur, bilim, ko'nikma, malaka, o'quvchi, dars, ta'lim, fan, usul, metod.

Abstract. This article helps to increase the effectiveness of integrated education of primary school students. The comprehensive cultural development of a child's personality is based on knowledge of all the cultural wealth created by mankind. It discusses what methods to use to increase the effectiveness of integrated lessons, various methods of interconnection, and interactive games. In addition, it is described how connecting subjects helps students think creatively and expand their thinking.

Keywords: integration, program, knowledge, skills, competence, student, lesson, education, science, method, method

Абстрактный. Данная статья способствует повышению эффективности интегрированного обучения учащихся начальной школы. Всестороннее культурное развитие личности ребенка основывается на познании всех культурных ценностей, созданных человечеством. В статье рассматриваются методы повышения эффективности интегрированных уроков, различные способы взаимосвязи и интерактивные игры. Кроме того, в нем подчеркивается, как объединение предметов помогает учащимся мыслить творчески и расширять свое мышление.

Ключевые слова: интеграция, программа, знания, умения, компетенции, ученик, урок, образование, наука, метод, методика.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimidagi islohotlar o'quv jarayoniga yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda. Ayniqsa, boshlang'ich ta'lim bosqichida bolalarning dunyoqarashini kengaytirish, mantiqiy fikrlashini shakllantirish va ularni hayotga tayyorlash uchun integratsiyalashgan ta'lim muhim ahamiyat kasb etadi. Integratsiyalashgan yondashuv ta'lim sifatini oshirish, fanlararo bog'liqlikni ta'minlash va bilimlarni amaliyotga yo'naltirishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi.

Asosiy qism

Integratsiyalashgan ta'lim bu – turli fanlar orasidagi bog'liqlikni ta'minlash orqali o'quvchilarga yaxlit bilim berish usulidir. Bu yondashuv konstruktivistik pedagogika nazariyasiga asoslanadi, ya'ni o'quvchi bilimni o'z faoliyati orqali o'zlashtiradi. Integratsiyalashgan ta'limda o'qituvchi o'quvchilarni mustaqil fikrlashga undaydi, mavzular hayotiy vaziyatlar bilan bog'lab tushuntiriladi.

Integratsiya (lotincha integratio – tiklash, to'ldirish, integer – butun so'zidan)— degan ma'nolarni anglatadi. Bu tushuncha kichik maktab o'quvchisi atrofidagi olamni bir butunligicha qabul qilish, uning uchun tabiatshunoslik, rustili, musiqa va boshqa o'quv fanlari nomi emas, balki atrofidagi olam obyektlarining

tovushlar, ranglar, hajmlarning turli-tumanligining qiziqarliligi bilan harakterlanadi.

Integratsiyalashgan ta'limning turlari:

- 1.Fanlararo integratsiya
- 2.Mavzulararo integratsiya.

Fanlararo integratsiya turli fanlar birlashtirish yoki bir-biriga bog'lanish jarayoni hisoblanadi.Asosiy fanlarni o'zlashtirish va olamdagi bor narsalar qonuniyatlarini tushunishga yordam beradi.Masalan, rus tili, onatili, matematika fanlarini bog'lash orqali darslarni yanada qiziqarli qilib o'tishimiz mumkin.

Mavzulararo integratsiya bir nechta mavzular asosida integratsiya qilish masalalari tushuniladi.Masalan, Mavzu:Tabiat . Bunda onatili fani bo'yicha diktantlar, matnlar tuzdirishi mumkin.Tasviriy san'at fanidan tabiatga oid ko'rgazmalar chizishi mumkin bu albata o'quvchi kreativligiga bog'liq. Tematik integratsiya – bir mavzu doirasida bir nechta fanlardan bilimlar beriladi.

Kurrikulyar integratsiya – ta'lim mazmuni umumiy kompetensiyalar asosida tuziladi.

Gorizontal integratsiya – bir sinf ichidagi fanlararo bog'liqlik.

Vertikal integratsiya – turli sinflarda o'rganilgan mavzularni o'zaro uyg'unlashtirish.

Boshlang'ich sinflarda integratsiyalashgan ta'limning afzalliklari.

1.O'quvchilarning o'rganilayotgan materialning nisbatan tugallangan yaxlit qismi chuqur va mustahkam o'zlashtirishlari ta'minlanadi.

2.O'quvchilarni faoliyatning turli-tuman ko'rinish va shakllariga jalb qilish,faoliyatni tashkil etishning guruh va individual shakllarini maqbul tarzda birga qo'shib olib borish uchun qulay shart-sharoitlar yaratiladi.

3.Pedagog va o'quvchilarning birgalikda ijod qilishlariga keng imkoniyatlar yaratiladi,o'quv jarayonida hamkorlik,o'zaro yordam,ta'limning insonparvarlashuvi namoyon bo'ladi.

4.Peagog ta'limni tashkil etishning,turli-tuman shakllaridan,ularni o'quv kuni doirasida, o'quv jarayonida o'quvchilar faolligini ta'minlaydigan va qo'llav-quvvatlab

turadigan shakllarga (masalan, guruhlarda dars-suhbat-ma'ruza-mustaqil ish integratsiya qilish imkoniga ega bo'ladi.

5.O'quvchilarni majburlab o'qitish yo'qoladi.

6.Bilimlar yaxlitligi – bolalar fanlarni ajratmasdan, hayotiy bilim sifatida qabul qiladi.

7.O'rganish jarayoni mazmunli bo'ladi – darslar o'quvchining qiziqishiga moslashadi.

8.Ijodiy va tanqidiy fikrlash rivojlanadi – muammoli vaziyatlar yechimi ustida ishlanadi.

9.O'zaro aloqadorlik shakllanadi – fanlar bir-birini mustahkamlaydi.

10.Ko'nikmalarning hayotga mosligi ortadi – bolalar bilimdan amalda foydalanadi.

Amaliy faoliyatda integratsiyalashgan ta'lim.

Amaliy faoliyatda integratsiyalashgan ta'lim — bu o'quvchilarning nazariy bilimlarini real hayotiy vaziyatlarda qo'llashga yo'naltirilgan, bir nechta fanlar o'zaro bog'liq holda o'rganiladigan ta'lim shaklidir. Bu yondashuv orqali o'quvchilar bilimlarni izchil, mantiqiy va hayotga yaqin holatda egallaydilar. Ishlab chiqarish yoki kasbga yo'naltirish: O'quvchilar maktab bog'i yoki kichik ustaxonalarda ishlash orqali biologiya, texnologiya, mehnat va atrof-muhit fanlari bilan tanishadi.

STEAM yondashuvi: Fan (Science), Texnologiya, Muhandislik (Engineering), San'at (Arts) va Matematika fanlarining uyg'unlashgan o'qitilishi.

Afzalliklari:

Bilimlar yaxlitlashadi va real hayot bilan bog'lanadi;

O'quvchilar mustaqil fikrlashga o'rganadi;

Fanlararo bog'liqlik orqali motivatsiya oshadi;

Amaliy ko'nikmalar shakllanadi.

Misol 1: “Bahor” mavzusida integratsiyalashgan dars.Bahor keldi

Bahor keldi, gullar ochdi,

Yashnab ketdi bog'-u dachti.

Qaldirg'ochlar qaytdi yurtga,

Quvonch to'ldi har bir yurak.

Bu bandda bahorning kelishi bilan tabiat uygʻonib, goʻzallashgani tasvirlanadi. Gullarning ochilishi, bogʻ va dalalarning yashnashi — bahorning asosiy belgilaridir. Qaldirgʻochlarning qaytishi esa mavsum oʻzgarishini bildiradi. Odamlarning qalbi quvonchga toʻlishi esa bu goʻzallikning inson ruhiyatiga ijobiy taʼsirini ifodalaydi. Ona tili fanidan bu sheʼrimizni tahlil qilib, oʻquvchilarni lugʻat boyliklarini oshirish, nutq qobiliyatini shakllanturishga xizmat qiladi.

Misol 2: “Doʻkon” ssenariyli dars.

Doʻkonda.

Bugun onam bilan bozorga bordik. Biz avval oziq-ovqat doʻkoniga kirdik. Doʻkonda non, shakar, un, yogʻ va turli mahsulotlar bor edi. Onam roʻyxat boʻyicha kerakli narsalarni oldilar. Men esa savatchani ushlab yurdim. Soʻngra biz kiyim-kechak doʻkoniga oʻtdik. U yerda yozgi futbol kalar, shapka va oyoq kiyimlari bor edi. Men oʻzimga yoqqan koʻk rangli futbolkani tanladim. Doʻkonda odob saqlash kerak. Navbatga turish, sotuvchi bilan muloyim gaplashish muhim. Onam har doim: “Doʻkonda tarbiyali boʻl!” — deb aytadilar. Men buni yodimda saqlayman.

Bu matn asosida fanlar bilan oʻzaro integratsiya qilishimiz mumkin. Matematika bilan bogʻlasak asosan bunda doʻkondagi mahsulotlarni narxlarini bilib hisob kitob qilish natijasida ularning matematik qobiliyatlarini, tezkorligini va aniqligini rivojlantirishimiz mumkin. Bundan tashqari, ularning iqtisodiy muloqotini shakllantirib, kelajakdagi faoliyatiga poʻndament boʻlib xizmat qiladi. Texnologiya fanidan esa mahsulotni etiketini yaratish yoʻli orqali kasb-hunarga yoʻnaltiriladi.

Xulosa .

Integratsiyalashgan taʼlim zamonaviy taʼlim jarayonining ajralmas qismi boʻlib, oʻquvchilarda tizimli fikrlash, ijodiy yondashuv, tanqidiy tahlil va amaliy koʻnikmalarni rivojlantiradi. Integratsiyalashgan darslar orqali oʻquvchilarning bilim darajasi oshadi, ularning oʻzaro muloqot qilish, hamkorlikda ishlash va real muammolarni hal etish qobiliyatlari shakllanadi.

Taʼlimda integratsiyalashgan yondashuvni joriy etish oʻquvchilarning hayotga tayyorlanishini taʼminlaydi va ularni jamiyatda faol ishtirok etishga tayyorlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayeva S. "Innovatsion ta'lim texnologiyalari", Toshkent, 2020.
2. Karimov A. "Integratsiyalashgan o'qitish metodikasi", Samarqand, 2021.
3. Vygotskiy L.S. "Pedagogik psixologiya", Moskva, 2005.
4. Dewey J. "Experience and Education", New York, 1938.
- UNESCO report on education for sustainable development, 2020.
- Shodmonov Yo.G'. "Ta'limda zamonaviy metodlar", Toshkent, 2019.
5. .R. Mavlyanova, N. Raxmanqulova "Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi innovatsiya va integratsiya integratsiya" Toshkent "Vorish-nashriyot" 2013.
- Anvarovna, Umarova Dilafruz. "INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIMDA O'YIN TEXNOLOGIYALARI." MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEUmarova,
6. Dilafruz Anvarovna. "IMPROVING THE METHODOLOGY OF SOCIO-EMOTIONAL DEVELOPMENT OF STUDENTS IN THE PROCESS OF TECHNOLOGICAL EDUCATION IN PRIMARY GRADES." Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal 5.03 (2024): 394-403.SOLUTIONS 1.2 (2024): 23-25.
7. Anvarovna, Umarova Dilafruz. "BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIDA IJTIMOY USTANOVKALARNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI." TADQIQOTLAR 31.4 (2024): 3-6.
8. Umarova, Dilafruz Anvarovna. "BOSHLANG 'ICH SINFLARDA TEXNOLOGIK TA'LIM JARAYONIDA O 'QUVCHILARNI IJTIMOY-HISSIY RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH." GOLDEN BRAIN 1.30 (2023): 46-49.